

Fig. 1. Kirken set fra nord. Ebbe Nyborg fot. 2003. – *The church viewed from the north.*

GETSEMANEKIRKEN

Metodistkirken, Houmannsgade 41, er opført efter tegninger af arkitekt Chr. Jørgensen[1] og indviet 1. juli 1906. – Metodismen, der har rødder i en engelsk vækkelsesbevægelse i 1700'erne, kom via USA til Danmark 1858 og blev et anerkendt trossamfund 1866. Metodisterne i Horsens blev en selvstændig menighed 1881 og indrettede 1882 et kapel i ejendommen Vimmelskaftet 8 (nu den Apostolske Kirkes forsamlingssal).[2]

Kirken, der er orienteret syd-nord, er opført i det gamle industrikvarter nord for den tidligere Stationsplads (nu Vitus Berings Plads), der fra 1880'erne var under stærk udbygning og husede mange arbejderfamilier. Bygningen er et langhus med tårn ved nordenden og alteret ved sydvæggen. Kirken er muret af røde mursten over en høj

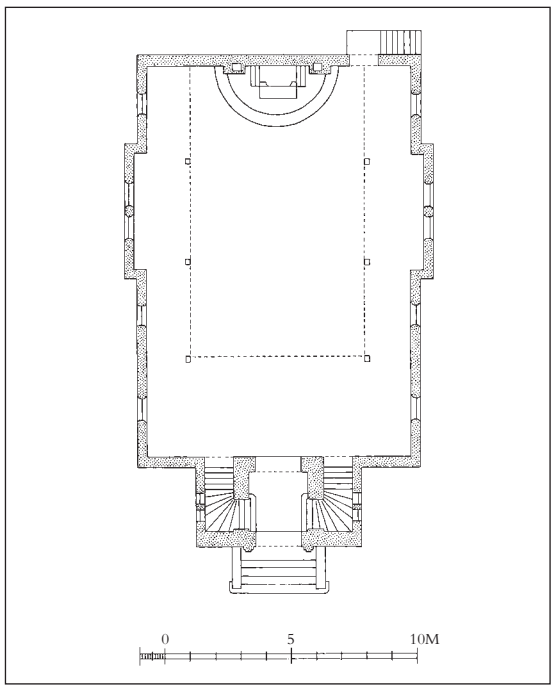

Fig. 2. Grundplan 1:300, tegnet af Marianne Nielsen 2004 efter udkast af Chr. Jørgensen 1905. Nord nedad. – *Ground plan.*

sokkel af cement, der imiterer sandstenskvadre, og cement er tillige brugt i en række dekorative detaljer. Stilen er en utvungen historicisme med fri benyttelse af romanske motiver.[3] Sydgavlen er lige, mens langsiderne brydes af svagt fremspringende korsarme, der indvendig kun fremtræder som nicher. Hoveddøren er en portal med glat tympanonfelt, centralt placeret over en trappe i tårnets nordside. Langsidernes rundbuede vinduer er høje og slanke og har sværtet glas. Vinduerne i korsarmene er koblet sammen som tvillingeåbninger. Korgavlen, hvori der er en præstedør nær det sydvestre hjørne, prydes af tre rundbuede blændinger med prydstik og bund af sildebensmønster. I gavltrekanten herover er en cirkulær vinduesrose af cement uden lysgivende funktion, og lignende vinduesroser findes i korsarmenes gavltrekanter og i tårnets nordfacade over døren, hvor rosetten er indskrevet i cirkelkors. Murene afsluttes med tandsnitgesims, og gavltrekanterne med murede kamme, der ender i en toptinde. Tårnet, der er aftrappet i øst- og vestsiden, har øverst tredobbelte glamhuller i rundbuet spejl. Det afsluttes i et stejlt ottesidet spir, som rejser sig over fire spidsgavle. Selve kirken er tækket med sortglaserede tagsten, spiret med norsk skifer. En *vindfløj* over spiret anfører året for kirkens indvielse: »1906«.

I det *indre* fremtræder det enkle og prunkløse rum omtrent, som da kirken blev taget i brug, præget af dets funktion som forsamlingssal for en vækkelsesmenighed. Der er pulpiturer langs de tre sider, der sammen med stolebænkene på gulvet giver plads til 350 personer. Vinduerne overskæres af pulpituret, der begrænser lysets indfald. Det pudsede og hvidtede loft, der har hulkel, er forskudt op i tagetagen. Partiet over pulpiturerne er beklædt med paneler, der afbrydes af åbninger, som leder ovenlys ned fra tagvinduerne. Væggene er lyst malede, kun dekoreret med en smal, malet frise med drueklaser under vinduerne. Kælderetagen, hvortil der er adgang ad to døre i tårnet og i sydgavlen, rummer en mødesal i den nordre del. De øvrige rum udgjorde tidligere to lejligheder, hvoraf den ene var bolig for en kirkebetjent.

Fig. 3. Kirken set fra sydvest. Ældre foto i Byhistorisk Arkiv. – *The church viewed from the south west.*

Fig. 4. Indre set mod syd. Henrik Wichmann fot. 2003. – *Interior viewed towards the south*.

Inventaret stammer, når intet andet er anført, fra kirkens opførelse 1906. Træinventaret fremtræder bejdset med partiel staffering, når bortses fra pulpituret, der oprindelig var marmoreret, siden egetræsmalet og nu har en bemaling i rødt og hvidt fra o. 1945.

Alterpartiet er en kombination af alter og prædikestol, idet det kun 53 cm brede *alterbord* springer frem fra en bagvedstående *prædikestol* med adgang ad to trapper fra siderne. Alterbordet prydes af en fylding med cirkelkors, prædikestolen ovenover af tre arkadefyldinger med lignende kors over et lavt fodfelt. Højt på væggen bagved findes den egentlige alterprydelse i form af et stort ophængt *kors* i middelalderlige former.[4] Som det øvrige alterarrangement har det partiel staffering i blåt og guld. I korsmidten ses et Jesusmonogram (forgyldt fraktur), og i prædikestolens fodfelt læses med gyldne versaler på blå bund: »Gør det til min Ihukommelse« (Luk. 22,19). På trappernes opgangspanel stod oprindelig to høje og slanke †lamper (jfr. fig. 6), der forsvandt o. 1950.

Altersølv. *Kalken*, fra 1906, er et enkelt arbejde i pletsølv, 23,5 cm høj. *Disken* er fra 1968, tvm. 16 cm, med et ligearmet kors graveret i bunden. På fanen læses »Påsken 1968« og »Matthæus 26,26«. Undersiden er mærket »C. C. Hermann. Sterling Denmark F 58«. En *alterkande* af sort porcelæn med guldkors er leveret af Bing & Grøndahl, mens en *syvstage* fra 1928 bærer giverindskriften: »Skienket til Gethsemane Kirke anno 1928 af J. S. Jensen og Hustru«.

Fig. 5. Indre set mod nord. Henrik Wichmann fot. 2003. – *Interior viewed towards the north*.

Døbefont, af kalkstensagtig kunststen i form som en romansk granitfont af vestjysk type. Et omløbende bånd bærer indskrift med gul fraktur: »Døber dem i Navnet Faderens, Sønnens og den Helligaands«. Opsat ved alterets vestside. Det samtidige *dåbsfad* er glat, forsølvet, tvm. 37 cm.

En *døbefont* af træ fra begyndelsen af 1900'erne, der indtil 1999 tjente i metodistkirken i Vonge, er nu hensat på pulpituret. Den består af en kvartkuglekumme, der hviler på tre retkantede ben. Malet i grå toner. Det tilhørende *dåbsfad* er af kunstmetal i skønvirkestil, tvm. 49 cm. Fordybningens udsmykning henviser til Paradisfloderne, fanen bærer versalindskriften: »Faderen, Sønnen og den Helligaand«.

Stolestaderne udgøres af bejdsede bænke af fyrretræ med skrå fyldingsryglæn og plankegavle, der afsluttes af en vandret vulst. Enklere bænke med rygplanke står på *pulpituret*, der som nævnt strækker sig langs de tre vægge. Det er bredest i nord, hvor orglet står. Brystningerne er tredelte, og pulpituret siden o. 1945 malet i rødt og hvidt.

Orglet, der har fem stemmer, er bygget 1916 af A. C. Zachariasen, Orgelfabrikken Aarhus, til Auning Kirke (Randers Amt). Senest 1964 blev det omdisponeret, og 1968 flyttedes det til Getsemanekirken, hvor det fik en ny, enkel facade. Den oprindelige facade blev genanvendt til Auning Kirkes nye orgel.[5]

En stor hjulformet *lysekrone* i skønvirkestil (oprindelig til gas) er ophængt midt i kirken.

Et *tårnur*, alene med gangværk, er opstillet i tårnet under klokkestokværket og viser på tre skiver

Fig. 6. Indre set mod syd o. 1930. Foto i Byhistorisk Arkiv. – *Interior viewed towards the south c. 1930.*

i vest, nord og øst. Tårnuret er skænket af arbejderne på Crome og Goldschmidts nærliggende virksomhed med den betingelse, at det skulle have skiver i tre retninger.

Klokke af jern, tvm. 80 cm, glat, med tre lister ved overgangen mellem legeme og slagring. Om halsen et bånd med versalindskriften: »Geg(ossen) von Bochumer Verein i (sic!) Bochum 1906«. Klokken er direkte boltet på en vuggebom af jern; lille *klokkestol* af fyr.

Beskrivelse af bygning ved Niels Jørgen Poulsen, inventar ved Ebbe Nyborg og Ole Olesen (orgel). Redaktionssekretær Annelise Olesen og Heidi Lykke Petersen. Teknisk og grafisk tilrettelæggelse ved Mogens Vedsø. Engelsk oversættelse ved James Manley. Redaktionen afsluttet 2003.

[1] Arkitekt Chr. Jørgensen opførte 1905 Frelsens Hærs forsamlingshus i Horsens og 1916 Oddfellowlogen i Vejle.

[2] C(hr.) N(ielsen), *Fem og tyve Aar af Horsens Metodistmenigheds Historie,* Horsens u.å. (1906); Lars Dybdahl, »Metodisternes kirke i Horsens. Bygningsværk og menighed«, *ÅrbÅrhSt* bd. 64, 1971, 23-55. Finn Bræstrup Karlsen (red.), *Den danske Metodistkirkes historie*, 2000.

[3] Som et muligt forbillede peger Lars Dybdahl på Vor Frelsers Kirke i Vejle, tegnet af arkitekt V. Koch og efter dennes død (1902) fuldført under ledelse af J. Magdahl Nielsen 1904-07.

[4] Korset er skænket af snedkeren.

[5] Yderligere oplysninger om orglet findes i Den Danske Orgelregistrant og på dennes internet-hjemmeside.

METHODIST CHURCH · ENGLISH SUMMARY

Methodism came by way of the USA to Denmark in 1858 and was recognized as a religious community in 1866. The congregation in Horsens was established in 1881. The church, designed by the architect Chr. Jørgensen and consecrated in 1906, was built in an old industrial area. The building, which is oriented north-south, is a nave church with a tower at the north end and the altar at the south wall. The style is undogmatic historicism with free use of Romanesque motifs.

The *furnishings* are very simple and mainly come from the time when the church was built in 1906. There are galleries along three sides, with the pews making room for 350 people.